

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO

Į S A K Y M A S DĖL EŽERŲ VALYMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO REKOMENDACIJŲ R 44-05 PATVIRTINIMO

2004 m. gruodžio 14 d. Nr. D1-647
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. [82-1965](#); 2000, Nr. [39-1092](#)), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. liepos 28 d. nutarimu Nr. 900 „Dėl įgaliojimų Aplinkos ministerijai ir jai pavaldžioms institucijoms suteikimo“ (Žin., 2000, Nr. [65-1956](#)) bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#); 2003, Nr. [84-3834](#)), 11.5 punktu,

tvirtinu Ežerų valymo poveikio aplinkai vertinimo rekomendacijas R 44-05 (pridedama).

L. E. APLINKOS MINISTRO PAREIGAS

ARŪNAS KUNDROTAS

**EŽERŲ VALYMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO REKOMENDACIJOS
R 44-05****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Ežerų valymo poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) tikslas – palengvinti PAV proceso dalyviams kiekvienu konkrečiu atveju kryptingai ir nuosekliai išnagrinėti svarbiausius ežero valymo ir su tuo susijusios veiklos PAV aspektus.

2. Rekomendacijos yra patariamojo pobūdžio dokumentas. Pateikiant informaciją atrankai dėl PAV, rengiant PAV programą ir ataskaitą, vadovaujamosi tomis Rekomendacijų nuostatomis, kurios būdingos numatomo valyti ežero ar jo dalies savybėms ir veiklai, susijusiai su to ežero valymu.

3. Rekomendacijos skiriamos ežerų valymo PAV proceso dalyviams, kurie rengia PAV dokumentus, dalyvauja PAV procedūrose ir priima sprendimus dėl planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) leistinumą pasirinktoje teritorijoje.

4. Šiomis Rekomendacijomis vadovaujamosi atliekant ežero dalies ar viso ežero valymo ir jo pakrančių (apyežerio) bei kitų teritorijų, susijusių su ežero valymu, tvarkymo, įskaitant išgauto dumblo (sapropelio) panaudojimą, PAV. Rekomendacijų nuostatomis gali būti remiamasi atliekant mineralinių ar organinių medžiagų gavybos iš ežerų PAV.

5. Rekomendacijose vartojamos sąvokos:

5.1. **Akvatorija** – vandens telkinio arba jo dalies vandens paviršiaus plotas.

5.2. **Antropogeninis poveikis** – žmogaus veiklos poveikis aplinkai.

5.3. **Apyežeris** – sausuminė ežero duburio dalis, nuo kurios šlaitų nuotėkis tiesiogiai patenka į ežerą.

5.4. **Batimetrinis planas** – žemėlapis, kuriame izobatomis pavaizduota vandens telkinio vandens gyliai (dugno reljefas).

5.5. **Biologinė įvairovė** – gyvųjų organizmų rūšių, jų bendrijų, buveinių, ekosistemų ir genetinė įvairovė.

5.6. **Biologiniai išteklių** – gyvosios gamtos sudedamosios dalys, tinkamos žmogaus poreikiams tenkinti.

5.7. **Dumblas** – minkštos vandens telkinio dugno nuosėdos, kurių sudėtyje yra smulkių uolienu dalelių, tarp jų smulkesnių kaip 0,01 mm – daugiau kaip 30 % dumblo tūrio, taip pat organinės kilmės medžiagų, nesusiskaidžiusių augalų liekanų.

5.8. **Durpės** – organinės kilmės medžiaga, susidariusi stokojančiose deguonies drėgnose vietose iš ne visai susiskaidžiusių augalų liekanų.

5.9. **Ekologinis tinklas** – gamtinio karkaso dalis, jungianti didžiausią bioekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijos koridorius.

5.10. **Eutrofikacija** – vandenų praturtinimas biogeninėmis medžiagomis, ypač azoto ir fosforo junginiais, skatinančiais dumblių ir aukštesniosios augalijos augimą.

5.11. **Ežeras** – natūralios kilmės vandens telkinys, susidedantis iš santykinai lėtai kintančio dubens ir vandens masės bei neturintis tiesioginio ryšio su jūra.

5.12. **Ežero ekosistema** – visų ežero biologinių organizmų bendrija ir ją supanti abiotinė aplinka, kurių sudedamąsias dalis jungia tarpusavio ryšiai, medžiagų apykaitos bei energijos pasikeitimo procesai.

5.13. **Ežero valymas** – uždumblėjusio ežero pagilinimas, iškasant visą ar dalį susikaupusio dumblo (sapropelio), ir su tuo susiję vykdomi darbai (vandens augalijos pašalinimas ir tvarkymas,

dumblo transportavimas iki sandėliavimo aikštelių, sandėliavimo aikštelių įrengimas, dumblo paruošimas ir panaudojimas).

5.14. **Gamtinis karkasas** – vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių bei augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

5.15. **Gamtonauda** – gyvosios ir negyvosios gamtos turtų (organinių ir mineralinių) naudojimas.

5.16. **Hidrobiontai** – gyvūnai, kurie visą gyvenimą praleidžia vandenyje (žuvis, vėžiagyviai, moliuskai ir kt.).

5.17. **Kraštovaizdis** – žemės paviršiaus gamtinių (paviršinių uolienu, pažemio oro, paviršinių ir gruntinių vandenų, dirvožemio, gyvųjų organizmų) ir (ar) antropogeninių komponentų (archeologinių liekanų, statinių, inžinerinių įrenginių, žemės naudmenų bei informacinio lauko), susijusių medžiaginėmis, energetinėmis ir informacinėmis ryšiais, teritorinis junginys.

5.18. **Paviršinio vandens telkinio apsaugos zona** – teritorija prie paviršinio vandens telkinio, kurioje ūkinė ir kita veikla leidžiama tik naudojant specialiąsias (agronomines, inžinerines ir kt.) priemones, saugančias vandens telkinį bei jo aplinką nuo degradavimo.

5.19. **Paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta** – paviršinio vandens telkinio pakrantės ruožas, kuriame ūkinės ir kitos veiklos apribojimai griežtesni nei likusioje zonos dalyje. Tarp apsaugos juostos ir vandens nuosekio metu išniręs sausumos ruožas turi apsaugos juostos statusą.

5.20. **Rekreacija** – žmogaus fizinių ir dvasinių jėgų atgavimo procesas, žmogaus laisvalaikio veikla, kurios tikslas – poilsiauti, keliauti bei gydytis sanatorijose, kurortuose.

5.21. **Sapropelis** – koloidinės struktūros dumblas, kurio sudėtyje yra daugiau kaip 50% organinės kilmės medžiagų.

5.22. **Saugomos teritorijos** – sausumos ir (ar) vandens plotai, nustatytais aiškiais ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ar kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka).

5.23. **Tiesioginės prietakos teritorija** – vandens telkinio baseino dalis, iš kurios paviršinio nuotėkio srantai į telkinį atplukdo organines ir biogenines medžiagas.

6. Kitos šių Rekomendacijų 5 punkte neapibrėžtos sąvokos atitinka sąvokas, apibrėžtas šių Rekomendacijų 7 punkte nurodytuose teisės aktuose.

II. EŽERŲ VALYMO PAV PROCEDŪRAS, EŽERŲ NAUDOJIMĄ IR JŲ APLINKOS TVARKYMĄ BEI APSAUGĄ REGLAMENTUOJANTYS ĮSTATYMAI IR KITI TEISĖS AKTAI

7. Ežerų valymo PAV procedūras, ežerų naudojimą ir jų aplinkos tvarkymą bei apsaugą reglamentuoja šie įstatymai ir kiti teisės aktai:

7.1. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (Žin., 1996, Nr. [82-1965](#); 2000, Nr. [39-1092](#));

7.2. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas (Žin., 1992, Nr. [5-75](#); 2000, Nr. [39-1093](#));

7.3. Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymas (Žin., 1999, Nr. [60-1944](#));

7.4. Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas (Žin., 1997, Nr. [108-2726](#); 2001, Nr. 110-3988);

7.5. Lietuvos Respublikos mėgėjiškos žūklės įstatymas (Žin., 2004, Nr. [118-4395](#));

7.6. Lietuvos Respublikos monitoringo įstatymas (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#));

7.7. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#));

7.8. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#));

7.9. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#));

- 7.10. Lietuvos Respublikos vandens įstatymas (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. [36-1554](#));
- 7.11. Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymas (Žin., 2001, Nr. [35-1164](#));
- 7.12. Lietuvos Respublikos žemės įstatymas (Žin., 1994, Nr. [34-620](#); 2004, Nr. [28-868](#));
- 7.13. Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas (Žin., 2000, Nr. [56-1648](#); 2004, Nr. [73-2527](#));
- 7.14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 2003, Nr. [11-407](#));
- 7.15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 10 d. nutarimas Nr. 22 „Dėl Valstybinės reikšmės vidaus vandens telkinių plotų patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [5-95](#); 2003, Nr. [98-4393](#));
- 7.16. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. rugsėjo 19 d. nutarimas Nr. 1114 „Dėl Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių valstybės kadastro steigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [80-2422](#));
- 7.17. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 198 „Dėl leidimų naudoti naudingųjų iškasenų (išskyrus angliavandenilius), požeminio pramoninio bei mineralinio vandens išteklius ir žemės gelmių ertmės išdavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [16-607](#));
- 7.18. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimas Nr. 276 „Dėl Bendrijų buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [41-1335](#));
- 7.19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimas Nr. 399 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų nustatymo“ (Žin., 2004, Nr. [55-1899](#));
- 7.20. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 8 d. nutarimas Nr. 1144 „Dėl ekologinių ir kultūrinių požiūriu vertingų upių ar jų ruožų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [137-4995](#));
- 7.21. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000-06-30 įsakymas Nr. 263 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos atrankos metodinių nurodymų patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [57-1698](#); 2002, Nr. [31-1175](#));
- 7.22. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000-06-30 įsakymas Nr. 262 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [57-1697](#); 2002, Nr. [31-1175](#));
- 7.23. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000-07-10 įsakymas Nr. 277 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [65-1970](#));
- 7.24. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000-08-07 įsakymas Nr. 333 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentų nagrinėjimo Aplinkos ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [69-2062](#); 2003, Nr. [81-3705](#));
- 7.25. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002-07-16 įsakymas Nr. 367 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos galimų avarijų rizikos vertinimo rekomendacijų R41-02 patvirtinimo“ („Informaciniai pranešimai“, 2002, Nr. [61-297](#));
- 7.26. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-12-06 įsakymas Nr. 582 „Dėl valytinų užpelkėjusių ežerų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [106-3825](#); 2002, Nr. [102-4579](#));
- 7.27. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-07-07 įsakymas Nr. 540 „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [95-3372](#); 2002, Nr. [105-4732](#));

7.28. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-05-18 įsakymas Nr. 274 „Dėl saugotinių želdinių, augančių ne miško žemėje, apsaugos, priežiūros, tvarkymo ir nuostolių juos sunaikinus ar sužalojus atlyginimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [45-1603](#); 2004, Nr. [10-285](#));

7.29. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999-01-29 įsakymas Nr. 33 „Dėl leidimų vandens lygiui keisti tvenkiniuose ir užtvenktuose ežeruose išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [16-425](#); 2004, Nr. [34-1118](#));

7.30. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002-07-10 įsakymas Nr. 362 „Dėl vandens telkinių suskirstymo“ (Žin., 2002, Nr. [81-3509](#));

7.31. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2003-01-16 įsakymas Nr. 27/3D-13 „Dėl aplinkosaugos reikalavimų nustatymo saugomų ir globojamų žuvų rūšių migracijos keliuose“ (Žin., 2003, Nr. [26-1062](#));

7.32. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-06-25 įsakymas Nr. 320 „Dėl hidrobiontams padarytos žalos skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [79-3609](#));

7.33. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-03-21 įsakymas Nr. 130 „Dėl Lietuvos Respublikos ežerų klasifikatoriaus patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [34-1442](#));

7.34. Organizacinis tvarkomasis statybos techninis reglamentas STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“ (Žin., 2004, Nr. [50-1675](#));

7.35. Lietuvos higienos norma HN 44:2003 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“ (Žin., 2003, Nr. [42-1957](#));

7.36. Lietuvos geologijos tarnybos 1999-02-18 patvirtintos Sapropelio telkinių geologinio tyrimo ir išteklių klasifikavimo rekomendacijos („Valstybės žiniuose“ neskelbta).

III. EŽERŲ VALYMO PAV ATRANKA

8. Ežerų valymo PAV atranka (toliau – Atranka) atliekama vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo [7.1] 2 priedėliu ir Planuojamos ūkinės veiklos atrankos metodiniais nurodymais [7.21].

9. Informacija, kurią rekomenduojama pateikti atranką atliekančiai atsakingai institucijai:

9.1. ežero valymo darbų užsakovo duomenys (vardas ir pavardė ar įmonės pavadinimas, adresas, telefono ir fakso numeris, elektroninio pašto adresas);

9.2. ežero valymo tikslas;

9.3. bendrieji duomenys apie ežerą ir vietovę, kurioje numatomi darbai, susiję su ežero valymu:

9.3.1. planuojamo valyti ežero pavadinimas, identifikavimo kodas, kvadrato ir ežero numeris [7.33], geografinė padėtis, administracinė priklausomybė, padėtis gyvenviečių atžvilgiu, ežero nuosavybė, ežero plotas, didžiausias ir vidutinis gylis, pratakumas, eutrofikacijos laipsnis, ežero tipas pagal dominuojančias žuvų rūšis, vandens kokybės ypatumai, ežero naudojimas (pridedama: ežero situacijos žemėlapis M 1:50 000, ežero planas su nurodyta gilimo akvatorija M 1:10 000, numatomo gilinti ploto batimetrinis planas);

9.3.2. planuojamos tvarkyti pakrantės, apyežerio, dumblo apdorojimo ir panaudojimo plotų charakteristika (pridedamas dumblo apdorojimo ir panaudojimo ploto situacijos žemėlapis M 1:10 000, ištraukos iš teritorijų planavimo dokumentų (jei tokie yra) planuojamos tvarkyti teritorijos ribose);

9.3.3. ežero ir planuojamos tvarkyti teritorijos aplinkosauginis statusas;

9.3.4. esami duomenys apie saugomų retų augalų bei gyvūnų rūšis, jų radvietes bei buveines, saugomus gamtos objektus;

9.3.5. kultūros paveldo objektai, archeologijos vertybės ar istorijos paminklai;

9.3.6. kita atrankai svarbi informacija (ežero baseino ypatumai, saugomos teritorijos žemiau valomo pratakaus ežero ir kt.);

9.4. ežero ar jo dalies valymas ir teritorijos tvarkymas:

9.4.1. numatomas valyti ežero plotas ir iškasamo dumblo (sapropelio) sluoksnio storis, planuojamas tvarkyti apyežerio plotas, kranto linijos ilgis, dumblo apdorojimui ar panaudojimui numatomas plotas;

9.4.2. pagrindinės numatomos ežero valymo technologijos, įrenginiai ir statiniai;

9.4.3. planuojamo išgauti dumblo (sapropelio) kiekis, jo sudėtis ir savybių ypatumai;

9.4.4. išgauto dumblo (sapropelio) tvarkymo technologija bei jo panaudojimas;

9.4.5. pagrindinių veiklai naudojamų medžiagų ir energetinių išteklių poreikis;

9.4.6. veiklos vykdymo trukmė ir etapai (eiliškumas);

9.4.7. nagrinėjamos technologinės alternatyvos;

9.4.8. veiklos finansavimo šaltiniai;

9.5. galimo poveikio aplinkai pobūdis:

9.5.1. pavojingų medžiagų naudojimas ir saugojimas;

9.5.2. fizinis poveikis aplinkai (triukšmas, vibracija, šviesa ir pan.);

9.5.3. žemės darbų apimtis tvarkomame plote, jos tikslinės paskirties galimas pakeitimas;

9.5.4. poveikis ūkinei veiklai, rekreaciniams, biologiniams ir kitiems ištekliams bei jų naudojimui;

9.5.5. galimas poveikis retoms ir nykstančioms augalų ir gyvūnų rūšims;

9.5.6. galimas interesų konfliktas;

9.5.7. ekstremalių situacijų tikimybė, jų pobūdis;

9.6. numatomos neigiamo poveikio mažinimo priemonės:

9.6.1. neigiamo poveikio aplinkai prevencija, jo mažinimas ar kompensavimas;

9.6.2. teigiami gamtosauginiai, rekreaciniai, ūkiniai, socialiniai ir kiti efektai.

10. Ežero valymo PAV rekomenduojama atlikti esant šioms sąlygoms:

10.1. ežere ar apyežeryje yra į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų rūšių augavietės ar radvietės (įskaitant atvejus, kai planuojamas tik ežero dalies valymas);

10.2. ežere yra ypač saugomų rūšių vandens gyvūnų;

10.3. išgaunamas dumblas yra užterštas sunkiaisiais metalais ar radioaktyviosiomis medžiagomis;

10.4. ežero vandens lygio pokyčiai po valymo viršys 0,5 m;

10.5. planuojama veikla rezervatuose, valstybiniuose parkuose ar draustiniuose;

10.6. numatoma veikla bus vykdoma teritorijų planavimo dokumentuose numatytoje rekreacinėje teritorijoje;

10.7. planuojamoje tvarkyti teritorijoje yra vandenvietė ar jos sanitarinės apsaugos zonos griežto režimo ar III grupės vandenvietės mikrobinės taršos apribojimo juosta;

10.8. planuojamoje tvarkyti teritorijoje yra saugomų gamtos ar kultūros paveldo objektų, archeologijos vertybių, istorijos paminklų;

10.9. ežeras yra intensyvaus karsto zonoje;

10.10. numatoma valyti didesnę kaip 5 ha ežero plotą;

10.11. numatoma pašalinti didesnę kaip 2 m dumblo (sapropelio) sluoksnį;

10.12. numatoma ežerą pagilinti iškasant dumblą (sapropelį) ir dalį grunto;

10.13. numatoma padidinti ežero plotą pelkės sąskaita;

10.14. numatomas iškasto dumblo ar grunto gramzdinimas vandens telkinyje (valomame ar kituose telkiniuose);

10.15. dalis ežero akvatorijos priklauso kitai valstybei;

10.16. gyventojai reiškia organizuotą ir sistemingą nepasitenkinimą dėl PŪV.

IV. EŽERŲ VALYMO PAV PROGRAMA

11. Rekomenduojama ežero valymo PAV programos struktūra:

11.1. bendrieji duomenys apie:

11.1.1. ežero valymo organizatorių/užsakovą (vardas ir pavardė ar įmonės pavadinimas ir adresas, kontaktinio asmens vardas ir pavardė, telefono ir fakso numeriai);

- 11.1.2. ežero valymo PAV dokumentų rengėją (vardas ir pavardė ar įmonės pavadinimas ir adresas, kontaktinio asmens vardas ir pavardė, telefono ir fakso numeriai);
- 11.1.3. planuojamą valyti ežerą (morfometrija, naudojimas);
- 11.1.4. numatomą ežero valymo darbų trukmę ir jos etapus;
- 11.1.5. PAV programos ir ataskaitos rengimo sąsają su veiklos planavimo ir projektavimo etapais;
- 11.1.6. numatomą valyti ežero akvatorijos plotą, reikalingą žemės plotą, medžiagas ir energijos išteklius;
- 11.1.7. su ežero valymu susijusiai veiklai reikalingų medžiagų pavojingumą aplinkai;
- 11.1.8. galimą aplinkos taršą (cheminę, biologinę, fizinę ir kt.), susijusią su ežero valymu;
- 11.2. duomenys apie ežerui valyti numatomus naudoti pagrindinius įrenginius ir valymo technologinius procesus;
- 11.3. duomenys apie atliekas, susijusias su ežero valymu (tikėtinas atliekų pobūdis, kiekis, pavojingumas aplinkai, pašalinimo, tvarkymo, saugojimo būdai. Atliekomis laikomas iš ežero pašalintas dumblas, kai darbų tikslas – išvalyti ežerą, o dėl dumblo savybių negalima jo panaudoti aplinkos tvarkymui ar kitiems tikslams);
- 11.4. su ežero valymu susijusios veiklos galimas reikšmingas poveikis įvairiems aplinkos komponentams ir neigiamą poveikį mažinančios priemonės;
- 11.5. ežero valymo alternatyvos;
- 11.6. (stebėsena) monitoringas;
- 11.7. galimos problemos su ežero valymu susijusiai veiklai vykdyti;
- 11.8. ichtiocenozės formavimas po ežero išvalymo.
- 12. Ežero valymo PAV programos prieduose rekomenduojama pateikti:
  - 12.1. apžvalginį žemėlapij su nurodyta ežero valymo ir su tuo susijusios veiklos vieta (M 1:10 000 arba 1:50 000);
  - 12.2. ežero valymo PAV subjektų išvadas dėl ežero valymo PAV programos;
  - 12.3. visuomenės motyvuotų pasiūlymų įvertinimo ir PAV programos viešo svarstymo protokolus;
  - 12.4. naudotos literatūros ir kitų šaltinių sąrašą.

V. EŽERO VALYMO PAV ATASKAITA

- 13. Informacija, kurią rekomenduojama pateikti ežero valymo PAV ataskaitoje:
  - 13.1. bendrieji duomenys, nurodyti Rekomendacijų 11.1.1, 11.1.2, 11.1.4–11.1.8 punktuose;
  - 13.2. gamtinės sąlygos PŪV teritorijoje:
    - 13.2.1. bendrieji duomenys apie planuojamą valyti ežerą (ežero pavadinimas, identifikavimo kodas, kvadrato ir ežero numeris, nuosavybės forma, geografinė padėtis, administracinė priklausomybė, padėtis gyvenviečių atžvilgiu, ežero bei apyežerio ištirtumas ir kt.);
    - 13.2.2. pagrindiniai duomenys apie ežero baseiną (plotas, paviršiaus pobūdis, vyraujančios nuogulos, baseino įsavinimas (vyraujanti gamtonauda), urbanizuotumas ir kt.);
    - 13.2.3. morfometriniai ežero duomenys (ežero plotas, didžiausias ilgis ir plotis, kranto linijos ilgis, didžiausias ir vidutinis gylis, vandens tūris, dubens forma, salų skaičius, jų plotai ir kt.);
    - 13.2.4. vandens režimas (ežero pratakumas, vidutiniai daugiamečiai charakteringi vandens prietakos debitai, mitybos tipas, vandens lygio svyravimo ypatumai, hidrogeologinės ežero dubens ir apyežerio sąlygos, ežero ir planuojamos tvarkyti teritorijos sąveika su melioracijos sistemomis ir kt.);
    - 13.2.5. ežero vandens kokybė (vandens cheminė sudėtis, vandens spalva ir skaidrumas, vandens biologinių elementų būklė, duomenys apie buvusius, potencialius ir esamus ežero vandens taršos šaltinius, esamą taršos pobūdį bei mastą ir kt.);
    - 13.2.6. numatomos išgauti ežero dugno nuosėdos (apibūdinamas ežero užaugimo ir uždumblėjimo laipsnis, dugno nuosėdų sluoksniuotumas ir sluoksnių storis, jų sudėtis, sapropelio išteklių ištirtumas, kiekis, pagrindinės savybės. Jei ežeras yra urbanizuotoje aplinkoje, nurodomas

pramoninės taršos bei komunalinių nuotekų poveikis, apibūdinamos valytinos ežero nuosėdos ir jose nustatytos sunkiųjų metalų ar kitų specifinių teršalų koncentracijos);

13.2.7. hidrometeorologinės sąlygos (artimiausios meteorologijos stoties duomenys apie šiltojo laikotarpio trukmę, vyraujančius vėjus, vidutinį daugiametį kritulių kiekį ir vidutinį metinį jų pasiskirstymą pagal metų sezonus);

13.2.8. reljefas ir dirvožemis (reljefas ir dirvožemis apibūdinami tik tuo atveju, jei numatomas apyežerio šlaitų performavimas, privažiavimo kelių tiesimas arba iškasto neapdoroto dumblo panaudojimas dirvožemio pagerinimui. Esant bent vienai minėtų sąlygų, pateikiami numatomo paveikti ploto duomenys apie šlaitų ilgį, statumą, vykstančių geodinaminių procesų (erozijos) pobūdį ir mastą, numatomo paveikti dirvožemio tipą bei granulometrinę sudėtį);

13.2.9. žemės gelmės (apibūdinimas atliekamas tuo atveju, jei numatomas ežero gilinimas apimtų ir mineralinį dugno gruntą, ilgalaikius statinius iškasto užteršto sunkiaisiais metalais dumblo saugojimui. Šiais atvejais numatomame paveikti plote atliekami inžineriniai geologiniai tyrinėjimai ir pateikiama žemės gelmių savybių charakteristika, įskaitant gruntinio vandens slūgsojimo gylį);

13.2.10. biologinė įvairovė (apibūdinama planuojamos valyti akvatorijos ir galimą poveikį patirsiančios sausumos teritorijos biologinė įvairovė, nurodomos visame numatomo valyti ežero plote bei numatomoje tvarkyti sausumoje esančios augalų ir gyvūnų rūšys bei jų radvietės, įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Pateikiama informacija apie naudojamų augalų paplitimą ir išteklius numatomame valyti ar tvarkyti plote. Nurodomos vertingų žuvų bei kitų gyvūnų rūšys ir ištekliai. Apibūdinama valomo vandens telkinio svarba gyvūnų migracijai, susitelkimui, veisimuisi, maitinimuisi ir žiemojimui);

13.2.11. kraštovaizdis (apibūdinama numatomo valyti ežero apyežerio žemėnaudos struktūra, jos natūralumo laipsnis, ežero apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos būklė. Jeigu, panaudojant išgautas ežero dugno nuosėdas ar tvarkant pakrantes, numatoma keisti žemėnaudos struktūrą didesniame kaip 1 ha plote, atliekamas šio ploto bei šalia esančio ploto žemėnaudos struktūros apibūdinimas, natūralumo laipsnio, taip pat atsparumo antropogeniniam poveikiui įvertinimas. Įvertinama kraštovaizdžio kokybė socialiniu ekonominiu ir ekologiniu požiūriu);

13.2.12. saugomos teritorijos, gamtos ir kultūros paveldo objektai (apibūdinama numatomo valyti ežero ir tvarkomos teritorijos padėtis saugomų teritorijų ar jo dalių (zonų) ir ekologinių tinklų atžvilgiu, įskaitant žemiau pratakų ežerų esančias saugomas teritorijas. Nurodomi tvarkomoje teritorijoje ir su ja besiribojančioje teritorijoje esantys gamtos bei nekilnojamieji kultūros paveldo objektai, archeologijos vertybės ir istorijos paminklai);

13.3. duomenys apie ežero naudojimą (naudojimo ūkinės veiklos reikmėms, žvejybos, rekreacijos, sporto ir kitais tikslais pobūdis ir intensyvumas, hidrotechnikos įrenginių pobūdis, paskirtis ir naudojimo intensyvumas, naudojimo poveikis ežero būklei. Jei ežeras yra pratakus, nurodomi numatomo valyti ežero poveikyje esančių kitų vandens telkinių naudojimo ypatumai);

13.4. duomenys apie socialinę ekonominę aplinką:

13.4.1. PŪV ir greta esančios teritorijos urbanizuotumas;

13.4.2. kelių tinklo išvystymas PŪV ir greta esančioje teritorijoje;

13.4.3. žemės nuosavybė apyežeryje ir tvarkomoje teritorijoje;

13.4.4. tvarkomos teritorijos paskirtis pagal esamus visų rūšių ir lygmenų teritorijų planavimo dokumentus;

13.4.5. poilsio ir turizmo verslo išvystymas aplinkoje, susijusioje su ežeru;

13.4.6. žvejybos, medžioklės ir kitų verslų išvystymas ežere ir su juo susijusioje aplinkoje;

13.4.7. esami socialinių ir ekologinių interesų konfliktai PŪV teritorijoje;

13.4.8. vietos gyventojų socialiniai lūkesčiai, susiję su ežero valymu (tvarkymu);

13.4.9. visuomenės informuotumas apie planuojamą ežero valymą ir su tuo susijusią veiklą;

13.5. duomenys apie ežerui valyti numatomus naudoti pagrindinius įrenginius ir valymo technologinius procesus:

13.5.1. ežero valymo technologinė koncepcija (valymo būdas);

13.5.2. ežero valymo technologiniai procesai bei jų priežiūros sistema;

13.5.3. ežero valymui ir su tuo susijusiai veiklai naudojami įrenginiai ir statiniai;

- 13.5.4. ežero valymo metu išgaunamos medžiagos ir numatomas jų panaudojimas;
- 13.6. duomenys apie atliekas, susijusias su ežero valymu, kaip nurodyta šių Rekomendacijų 10.3 punkte;
- 13.7. ežero valymo galimas (numanomas) poveikis įvairiems aplinkos komponentams ir neigiamą poveikį aplinkai mažinančios priemonės:
- 13.7.1. poveikis vandens ištekliams ir vandens režimui:
- 13.7.1.1. valomo ežero ir aukščiau bei žemiau valomo ežero esančių vandens telkinių (jei ežeras pratakus) vandens lygiui;
- 13.7.1.2. valomo ežero ir žemiau esančių telkinių (jei ežeras pratakus) fiziniams ir cheminėms savybėms, įskaitant kasamo dumblo poveikį;
- 13.7.1.3. požeminio vandens kokybei (iškasto dumblo sandėliavimo ar panaudojimo bei greta esančiose teritorijose);
- 13.7.1.4. vietovės hidrologiniam režimui, įskaitant poveikį melioracijos sistemoms;
- 13.7.2. neigiamo poveikio vandens ištekliams ir vandens režimui mažinimo priemonės:
- 13.7.2.1. vandens lygio palaikymo hidrotechninės priemonės;
- 13.7.2.2. skendinčiųjų medžiagų poveikio ežero vandens kokybei (cheminėms ir fizinėms savybėms) mažinimo priemonės;
- 13.7.2.3. iškasto dumblo poveikio paviršiniam ir požeminiam vandeniui mažinimo priemonės;
- 13.7.2.4. poveikio vietovės hidrologiniam režimui prevencijos priemonės;
- 13.7.2.5. vandenviečių ir pavienių gręžtinių bei šachtinių šulinių sanitarinės apsaugos zonų būklės pagerinimo priemonės (jei minėti objektai yra dumblo sandėliavimui aikštelių įrengimo ar neapdoroto dumblo panaudojimo teritorijų aplinkoje);
- 13.7.2.6. apyežerio žemėnaudos optimizavimas;
- 13.7.2.7. ežero pakrantės apsaugos juostos sutvarkymas, šlapžemių įrengimas;
- 13.7.2.8. kitos priemonės;
- 13.7.3. poveikis aplinkos oro kokybei (poveikis nustatomas pagal meteorologinius duomenis prognozuojant dumblo kvapo sklaidą aplinkoje, kai iki 0,5 km atstumu nuo valomos ežero akvatorijos, dumblo sandėliavimo aikštelės ar neapdoroto dumblo panaudojimo teritorijos yra nuolat gyvenamų būstų arba minėtoji veikla vyksta rekreacinės paskirties teritorijoje);
- 13.7.4. neigiamo poveikio aplinkos oro kokybei mažinimo priemonės (darbų grafiko optimizavimas, sorbentų naudojimas ar kt.);
- 13.7.5. poveikis reljefui ir dirvožemiui (vertinama, jeigu numatoma 13.2.8 punkte nurodyta veikla):
- 13.7.5.1. geodinaminių procesų intensyvumui (vandens, mechaninei ir vėjo erozijai, nuošliaužoms ir kt.);
- 13.7.5.2. dirvožemio derlingojo sluoksnio nukasimas dirbamoje žemėje (nustatomas jo tūris), tikslinės žemės paskirties keitimas;
- 13.7.5.3. iškasto dumblo sandėliavimo aikštelių poveikis dirvožemiui;
- 13.7.6. neigiamo poveikio reljefui ir dirvožemiui mažinimo priemonės:
- 13.7.6.1. nuimto dirvožemio sluoksnio panaudojimas dirvoms pagerinti, nukastojo derlingojo sluoksnio atstatymas;
- 13.7.6.2. neigiamų geodinaminių procesų prevencijos ir stabilizavimo priemonės;
- 13.7.6.3. iškasto dumblo sandėliavimo aikštelių poveikio aplinkai mažinimo priemonės;
- 13.7.6.4. kitos priemonės;
- 13.7.7. poveikis žemės gelmėms (nagrinėjama, jeigu numatoma 13.2.9 punkte nurodyta veikla):
- 13.7.7.1. pagilinto ežero vandens masės poveikis hidrogeologiniams procesams ir jų pokyčius lydintiems reiškiniams (teritorijų užmirkimui, užliejimui, nuošliaužoms ir kt.);
- 13.7.7.2. galimas pergilino poveikis ežero vandens lygiui ir jo vandens balansui;
- 13.7.7.3. inžinerinių geologinių sąlygų poveikis statinių stabilumui tvarkomoje sausumos teritorijoje;

- 13.7.7.4. dumblo sandėliavimo aikštelių ar jo panaudojimo poveikis gruntinio vandens kokybei;
- 13.7.8. neigiamą poveikį žemės gelmėms mažinančios priemonės:
- 13.7.8.1. prevencinės poveikio geologinių procesų aktyvėjimui mažinimo priemonės;
- 13.7.8.2. prevencinės ežero vandens lygio ir jo balanso pokyčių priemonės;
- 13.7.8.3. statinių stabilumo padidinimo priemonės;
- 13.7.8.4. gruntinio vandens apsaugos nuo taršaus dumblo filtrato priemonės (jei filtrate yra leistinas koncentracijas viršijančių sunkiųjų metalų ar kitų pavojingų teršalų);
- 13.7.8.5. kitos priemonės;
- 13.7.9. poveikis biologinei įvairovei:
- 13.7.9.1. saugomoms augalų ir gyvūnų rūšims bei jų radvietėms ir buveinėms (tiesioginis – valymo ir tvarkymo plote, netiesioginis – kitose paveikiamose ežero akvatorijose), galimas jų nusikurdinimas ar sunaikinimas;
- 13.7.9.2. kitiems gyventojų naudojamų augalų, žuvų, kitų gyvūnų ištekliams;
- 13.7.9.3. gyvūnų migracijai, telkimuisi, veisimuisi, mitybai ir žiemojimui;
- 13.7.10. neigiamo poveikio biologinei įvairovei mažinimo priemonės:
- 13.7.10.1. į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų rūšių globos, atkūrimo, naudojamų (naudingųjų) biologinių išteklių tausojimas, atkūrimas;
- 13.7.10.2. gyvūnų migracijos kelių ir telkimosi, veisimosi, maitinimosi, poilsio bei žiemojimo vietų atkūrimas ir apsauga;
- 13.7.10.3. kitos priemonės;
- 13.7.11. poveikis kraštovaizdžiui:
- 13.7.11.1. kraštovaizdžio natūralumo laipsnio sumažėjimas apyžėryje bei kitose tvarkomose ar su jomis besiribojančiose teritorijose;
- 13.7.11.2. kraštovaizdžio stabilumo, socialinės ekonominės ar ekologinės kokybės apsaugos prastėjimas, svarbus teritorijos patrauklumo ir aplinkos gyvenamosios kokybės požiūriu;
- 13.7.11.3. vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų apsaugos reikalavimų pažeidimas;
- 13.7.11.4. neigiamas poveikis kraštovaizdžio darnai;
- 13.7.12. neigiamo poveikio kraštovaizdžiui mažinimo priemonės:
- 13.7.12.1. santykinai natūralių žemėnaudos plotų atstatymas;
- 13.7.12.2. vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų atstatymas, šlapžemių įrengimas;
- 13.7.12.3. palankiausio geoekologiniu požiūriu statinių, įskaitant dumblo saugyklas, išdėstymo pagrindimas, tinkamos formos, medžiagų bei statinių rūšies parinkimas kraštovaizdžio darnos požiūriu;
- 13.7.12.4. laikinų statinių ir įrenginių pašalinimas bei aplinkos sutvarkymas;
- 13.7.12.5. kitos priemonės;
- 13.7.13. poveikis saugomoms teritorijoms ir saugomiems gamtos bei kultūros paveldo objektams:
- 13.7.13.1. saugomų teritorijų funkcionavimui (apsaugos režimo pažeidimai);
- 13.7.13.2. saugomų teritorijų susietumui ekologiniais tinklais ir gamtiniu karkasu;
- 13.7.13.3. saugomų gamtos, kultūros paveldo objektų, archeologijos vertybių ir istorijos paminklų būklei, atraktyvumui bei pasiekiamumui;
- 13.7.14. neigiamo poveikio saugomoms teritorijoms, saugomiems gamtos ir kultūros paveldo objektams mažinimo priemonės:
- 13.7.14.1. prevencijos priemonės konkrečių saugomų teritorijų ir jų sistemos funkcionavimui, gamtinio karkaso ir ekologinių tinklų nepertraukiamumui užtikrinti, įskaitant apsaugos režimo optimizavimą, kompensacinių teritorijų apsaugą ar pakaitinių saugomų teritorijų organizavimą, degradavusių gamtinio karkaso ir ekologinių tinklų elementų atkūrimą;
- 13.7.14.2. kultūros paveldo objektų, archeologijos vertybių ir istorijos paminklų būklės, atraktyvumo bei pasiekiamumo apsaugos priemonės;
- 13.7.14.3. kitos priemonės;
- 13.7.15. poveikis ežero naudojimui;

- 13.7.15.1. laikinas ežero rekreacinių išteklių, panaudojimo žvejybai ir vandens sportui sumažėjimas;
- 13.7.15.2. laikinas komunalinėms reikmėms naudojamo vandens kokybės pablogėjimas dėl padidėjusio drumstumo, teršimo;
- 13.7.15.3. laikinas (valant pratakus ežerus) žemiau esančių vandens telkinių rekreacinių ir kitų savybių pablogėjimas;
- 13.7.16. neigiamo poveikio ežero naudojimui mažinimo priemonės:
  - 13.7.16.1. valymo ir tvarkymo darbų apimties, technologijos ir grafiko optimizavimas priklausomai nuo ežero naudojimo režimo bei žemiau esančių vandens telkinių naudojimo ypatumų;
  - 13.7.16.2. dirbtinių šlapžemių įrengimas, žemėnaudos optimizavimas nuo tiesioginės prietakos teritorijos pritekančio vandens kokybei pagerinti;
  - 13.7.16.3. kitos priemonės;
- 13.7.17. poveikis socialinei ekonominei aplinkai:
  - 13.7.17.1. laikinas ežero ir su juo susijusios aplinkos patrauklumo organizuotam poilsiui (poilsio verslui), taip pat žvejybos, medžioklės ir panašioms verslams, susijusiems su ežeru, sumažėjimas;
  - 13.7.17.2. laikinas ežero, apyežerio ir kitų teritorijų pasiekiamumo pablogėjimas;
  - 13.7.17.3. nepalankus tradicinei gamtonaudai ar verslui tikslinės žemės paskirties pakeitimas tvarkomoje ar dumbliui utilizuoti naudojamoje teritorijoje;
  - 13.7.17.4. socialinių ir ekologinių interesų konfliktų laikinas paaštrėjimas dėl vykdomos veiklos neatitikimo gyventojų socialiniams lūkesčiams;
- 13.7.18. neigiamo poveikio socialinei ekonominei aplinkai mažinimo priemonės:
  - 13.7.18.1. visuomenės informavimo apie numatomus teigiamus aplinkos kokybės pokyčius suintensyvinimas;
  - 13.7.18.2. kompensacinės išteklių naudojimo ir verslo potencialo palaikymo priemonės;
  - 13.7.18.3. vertingos ichtiocenozės suformavimas išvalytame ežere;
  - 13.7.18.4. kitos priemonės;
- 13.8. alternatyvų nagrinėjimas (pagal ežero valymo PAV programą, PAV ataskaitoje pateikiama ežero valymo ir su valymu susijusios veiklos technologinių, teritorinių ir kitų alternatyvų analizė, taip pat aptariama nulinė alternatyva);
- 13.9. aplinkos stebėseną (pagal ežero valymo PAV programą, atlikus valymo ir su valymu susijusios veiklos PAV, jo ataskaitoje nustatomas aplinkos kokybės stebėsenos poreikis. Jeigu toks poreikis nustatomas – PAV ataskaitoje pateikiamas stebėsenos planas, nurodant, kurių aplinkos komponentų stebėseną turėtų būti atliekama, numatant kiekvieno komponento stebėjimų periodiškumą, rodiklius, stebėjimų vietas, trukmę);
- 13.10. ekstremalios situacijos:
  - 13.10.1. pateikiama atliktos ežero valymo ir su juo susijusios veiklos rizikos analizės išvados, galimų avarinių situacijų prognozė, numatyta avarijų likvidavimo planų sudarymo tvarka ir apibūdinamos galimos tokių situacijų prevencijos priemonės;
  - 13.10.2. ežero valymo ir pakrantės tvarkymo PAV rekomenduojama nagrinėti šių ekstremalių situacijų poveikį aplinkai:
    - 13.10.2.1. įrenginių, plaukiojimo priemonių skendimas;
    - 13.10.2.2. kuro ir tepalų išsiliejimas į vandenį ar ant dirvožemio;
    - 13.10.2.3. išgauto neapdoroto dumblo avarinis išsiliejimas iš laikinojo saugojimo talpų (aikštelių);
- 13.11. problemų aprašymas (ežero valymo PAV ataskaitoje aprašomos techninio ar kitokio pobūdžio problemos, su kuriomis buvo susidurta atliekant ežero valymo PAV (rengiant programą ir ataskaitą);
- 13.12. informacija apie visuomenės dalyvavimą ežero valymo PAV procese [7.1, 7.23];
- 13.13. PAV ataskaitos santrauka (kartu su PAV ataskaita parengiama jos santrauka, kurioje apibendrinama PAV ataskaitoje nagrinėjama informacija su išvadomis).

13.14. ežero valymo PAV ataskaitos prieduose rekomenduojama pateikti:

13.14.1. valomo ežero ir tvarkomos teritorijos lokalizacijos žemėlapi su hidrografiniu, kelių, gyvenviečių tinklu ir pažymėtais ežero valymo bei teritorijos tvarkymo (įskaitant dumblo sandėliavimą ir panaudojimą) plotais;

13.14.2. ežero ar jo dalies batimetrijos planą su pažymėtomis gilinimo vietomis ir jų parametrais;

13.14.3. poveikio reljefui, dirvožemiui ir geodinaminiam procesams kartoschemą;

13.14.4. ekogeologinį žemėlapi, kuriame nurodyta žemės gelmių sąrangos ypatumai, inžinerinės–geologinės sąlygos (pjūviai), išteklių lokalizacija, žemės gelmių pažeidžiamumas, probleminių geologinių arealų lokalizacija;

13.14.5. augalijos ir gyvūnijos žemėlapius, kuriuose pažymimos į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų ir retų, nykstančių augalijos ir gyvūnijos rūšių radvietės bei buveinės, saugotinos gyvūnų telkimosi vietos;

13.14.6. apyežerio ir planuojamos pertvarkyti teritorijos bei galimo poveikio arealo žemėnaudos struktūros ir kraštovaizdžio geoekologinės stabilizacijos priemonių kartoschemą;

13.14.7. viso galimo poveikio arealo saugomų teritorijų ir saugomų gamtos, kultūros paveldo objektų, archeologijos vertybių bei istorijos paminklų lokalizacijos, numatomo poveikio jiems ir poveikio mažinimo priemonių grafinę medžiagą (schemų ir planų pavidalu);

13.14.8. ežero valymo PAV subjektų išvadas apie ataskaitą;

13.14.9. visuomenės motyvuotų pasiūlymų įvertinimo ir PAV ataskaitos viešo svarstymo protokolus;

13.14.10. naudotos literatūros ir kitų šaltinių sąrašą.
